

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),
a hová a lap szellemi részét megillető közle-
mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
Egész évre ..... 32 korona.
Félre ..... 16 korona.
Negyedévre ..... 8 korona.
Egy hóra ..... 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és
ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Kolozsvárt, Szentgyörgy-utca 22.

Egy négyszögcentiméternyi tér hirdetési ára
8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-
kedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor.

Nyitléri cikkek garmond sora után
40 fillér fizetendő.

A mentelmi vita.

A magyar parlamentben rég nem folytak olyan érdekes és nagyszabású viták, mint jelenleg. A függetlenségi és 48-as párt legjobb erői szállnak a sikra, hogy megvédjék a nemzet feltételtjait.

A Nessi Pál nemtelmi ügyéből kifolyólag immár három napja halljuk a függetlenségi párt részéről a legvilágosabb bizonyítva, hogy a kormány tehetetlensége folytán mennyire meg kell védeni még magát a parlamentet is a katonasággal szemben, a mely mindig készen van arra, hogy az alkotmány ellen forduljon.

Ebből az alkalmából írja Bartha Miklós:

Egy katonatiszt-képviselő olyan politikai tüntetésben vett részt, amely szemes szurt a katonai parancsnokságnál. Emiatt a parancsnokság elrendelte elene a becsületügyi eljárás megindítását. Ennek a becsületügyi eljárásnak a tiszt kardbott elvéstése lehet a következménye. Ez az eljárás tehát az illetőnek igen komolyan veszélyezteteti a becsületét és a rangját. Ha már most a Ház megengedi, hogy a parancsnokság a Ház előleges engedélye nélkül indíthasson hasonló természetű eljárásokat a katonatiszt-képviselők ellen: akkor méltán kérdezhetem, hogy nincs-e állandó veszélyben a katonatiszt-képviselők politikai függetlensége? Tekinthető-e az olyan képviselő véleménye feltétlenül szabadnak, aki ma a szavazata miatt, holnap a választói előtt tett nyilatkozata miatt, holnapután egy népgyűlés rendezése miatt a Ház oltalmának kizárásával rangjától és becsületétől fosztható meg? Kitagadhatja, hogy ezek a katonatiszt-képviselők olyan végzetes erkölcsi kényszer alatt volnának, amely őket lépten-nyomon nemcsak tartózkodásra kötelezné, de igen gyakran arra utalná, hogy legjobb meggyőződésüket vagy elhallgassák, vagy megtagadják?

Komoly dolog ez nagyon. Komolyabb alkotmányjogi kérdés régen nem foglalkoztatta a Házat. Kétségbeesítő volna, ha alapos megfontolás nélkül, néhány jogászszerű érdekes okoskodása nyomán indulna el a Ház többsége.

A képviselőháznak szükségképpen foglalkoznia kell katonai ügyekkel is. A honvédség intézménye merőben a Ház hatásköréhez tartozik. A közös hadsereg is számos vonatkozásban tartozik a Ház elé. Így az ujonczmegajánlás, a hadilétszám megállapítása, az élelmezés, az ujonczállítási módja és a véderőtörvény a maga egészében fönnon tartva a magyar törvényhozásnak. A közös véderő költségeinek a megszavazása is annyiban a Házról függ, amennyiben a Ház megtagadhatja a delegáció megállapodásának a költségvetésbe való fölvételét.

Látható ebből, hogy a Ház kötelezőszerűleg foglalkozik igen gyakran katonai ügyekkel. Az általános hadkötelezettségnek pedig természetes következménye, hogy a Háznak igen sok tagja egyszerre katonatiszt is. Ezek szintén kötelezőszerűleg foglalkoznak katonai ügyekkel. Egyik elmondja ezt a tapasztalatát, a másik a másikat. Érvelésüket példákkal is megvilágítják. Föltárják a laktanyák jól őrzött ajtóit. Beviszik a nyilvánosság ellenőrző fátylát a sötét helyekre. Visszaéléssel lepleznek le.

Nos? Milyen velük? Hallom, semmi sem történik velük, ha a Házban mondták el véleményüket. Am, nem a Házból áll a világ. Van saját is; van népgyűlés is; van vármegyeház is: van választókerület, beszámoló és programbeszéd. Aki hatni akar, aki sulyt fektet arra, hogy felfogása közvéleménnyé érlelődjék és átmenjen a nemzeti közszellembe és mint reform érvényesüljön a közéletben: annak a Ház nem elég tágas; az kénytelen a maga eszméit a sajtóban is, a népgyűléseken is, a törvényhatósági közgyűléseken is terjesztetni, Csupán a Házban nem lehet sikeres agitációt kifejteni. Aki elzárkózik a nyilvánosság többi törvényes fórumától és csak a Ház üléseire szorítkozik; sem intenzív hatásra nem számíthat, sem követőkre. Nem bizonyítok sem a Széchenyi, sem a Kossuth pályafutásával. Mindenki tudja, hogy a törvényhozó-törem falain kívül is mit műveltek. De nem hallgathatom el, hogy még Deák Ferencz is megírta a Husvétii cikket, pedig a Deák leve-

gője, műhelye, alkotásainak színtere és dicsőségének harci mezeje csakugyan a képviselőház volt.

Kérdem tehát, mi lesz azokkal a katonatiszt-képviselőkkel, akik kötelezőszerűen a házon kívül is bírálják, latba teszik, támadják, leleplezik a katonasági életet? Akik bonczolás alá veszik a tábornokok arravalóságát, fölfedik a tilos büntetéseket, a parancsnok durvaságát, a legénység szenvedéseit — mi lesz velük? És mi lesz azokkal, akik apróra szedik a hadsereg harcképességét, kételyüket fejezik ki a vezérlet képességei iránt, figyelmeztetik a nemzetet, hogy legjobb meggyőződésük szerint a véderő szervezete, vezérlete, felszerelése és különösen szellemi a komoly órák végzetes szerencsétlenséget okozhatnak?

Nem tudok arról, hogy véderőnk harcképessége ingatag lábón állana. Csak a példa okából hoztam föl, hogyha csakugyan így volna, ugy-e bizony hazafias kötelességet teljesítenének azok a katonatiszt-képviselők, akik erre a szörnyű veszélyre idejekorán figyelmeztetnék a nemzetet? Am megteszik ezt a kötelességet azzal a tudattal, hogy becsületüktől és rangjukról foszthatnak meg? Kétkem, lehet, hogy egy-kettő megteszi, mert később a vértanúságra, mint kötelességének megszégésére. Azonban szabad-e úgy állítani föl az alternatívát, hogy rang és becsületvesztéssel járjon a kötelesség? Nem etikai képtelenség-e olyan helyzetbe hozni egy törvényhozót, hogy ha hazájának akar szolgálni: veszítse el tisztirangját és becsületét; vagy ha tisztirangját és rangját meg akarja tartani; ne szolgálja híven és őszintén a hazáját?

A mentelmi bizottság többségének véleménye ezt a képtelen alternatívát tenné szabálylyá és ezzel komoly veszélybe sodorná a képviselőház politikai szabadságát. A hadsereg, mint a végrehajtó hatalom szerve, egy ilyen határozat által a törvényhozás urává lenne. Isten őrizze meg hazánkat ettől a közszerencsétlenségtől!

Külföldiek Magyarországon.

A képviselőház közgazdasági bizottsága ma tárgyalta a külföldieknek Magyarországon való lakhatásáról szóló törvényjavaslatot. Nyegre László előadó ismertette a javaslatot, kiemelve, hogy a javaslat a lehetőség szerint sem túlszögör, sem túlenyhe. Buzáth Ferencz e javaslatot nem fogadta el, mert annak végrehajtásában nem bizik. Széll Kálmán miniszterelnök kommentára után a bizottság elfogadta a javaslatot.

A politikai helyzet Ausztriában.

Ausztriában, mint bécsi tudósítónk táviratozza, a politikai helyzet határozottan javult. A cseh-német képviselők egyezkedési bizottsága délelőtt 11 órától délután 2-ig tanácskozott s tárgyalásait kedden folytatni fogja. Remélhető, hogy a konferenciákon sikerülni fog biztos alapot (?) teremteni a békes megkezdésére, úgy, hogy karácsonykor már összeülhet az egyeztető nagy gyűlés, az ifjú-csehek pedig felhagynak a költségvetési provizórium ellen megkezdett obstrukcióval.

A t. Házból.

A szombati országgyűlésnek kimagasló eseménye volt Barabás Béla beszéde, a ki külön határozati javaslatot is nyújtott be.

A nagyszabású beszédből közöljük a következőket:

Leparancsolták.

Félve szólal meg, mivel látja, hogy ennek a kérdésnek az eldöntésénél, az ország érdeke már lebukott. Kubinyi Géza az ülés elején lebeszélte arról, hogy beszéljen. Törlötte magát.

Olay Lajos: Ballagit is leparancsolták.

Elnök: A Ház egy tagjáról sem lehet azt mondani, hogy leparancsolták.

Barabás Béla: Hódossy beszédével foglalkozik. Nem igaz az, hogy a katonai feygelmet akarják gyengíteni és a Gotterhaltat a mentelmi jog utján akarják kidobni a hadseregből. Azt hiszi, hogy a többség lelkiismerete az utolsó perczben mégis meg fog szólalni.

Beöthy Ákos: Elbujik a pad alá (Derűltség.)

Barabás Béla: Nessimel sem köze, csak az elvált küzd. A pártszempontot fölül van, hogy a kisebbségi vélemény nem osztja teljesen. Megesimlata az áthidaló hidat, majd határozati javaslat alakjában be fogja terjesztetni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A mentelmi jog.

Az országgyűlés tagjai az állami akarat kifejezésének részesei, ezért ebből a szempontból kell megbírálni a mentelmi jogot. Amit a képviselő, mint képviselő tesz, azért

nem vonható felelősségre, de a mentelmi jog alapja az is, hogy a képviselő működésében meg ne akadályozzák. Az eddig előfordult mentelmi esetek egyike sem hasonló ehhez s mégis az igazságügyminiszter a régiók kaptafájára akarja huzni a jelenlegi esetet. Kérjük ki a képviselőt; nem tud esetet, hogy a mentelmi bizottság és a Ház megvédett volna valakit olyan cselekedetért, ami köztörvényeinkbe ütközik. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Azt mondták, hogy többször volt már becsületügyi eljárás képviselő ellen, de nem kérték ki. Nem tud ilyen esetről, nem említett ilyen esetet, kéri, mondjanak konkrét esetet erre. A katonasághoz való mentel szabadságvesztés. Ha ott van a képviselő, nem gyakorolhatja törvényhozási kötelességét. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az esküdt is, ha leül a törvényszéknél, szabadságvesztésben van, azért van kivéve a képviselő is, akit nem lehet mint esküdtet szolgálatra berendelni. Vegyük például, hogy a képviselőt behívják mint esküdtet szolgálattételre, nem jelenik meg, megbüntetik a képviselőt. Kérni az igazságügy minisztert, megsértése-e ez a mentelmi jognak. Igenis megsértése. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Gondoskodnunk kell a jelen eset alkalmából, hogy a képviselőnek mentelmi joga mindenki ellen szemben megvédessék. Történik azzal valakin valami sérelem, ha a mentelmi bizottság megkérdézik, hogy kiadható-e a képviselő, vagy sem. Ha a Gotterhalte miatt üldözik Nessit, ez politikai üldözés s ha az akták a mentelmi bizottság elé kerülnek, bizonyára kimondják, hogy nem adják ki Nessit. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nagyon elhibázott felfogás kapott itt lábra különösen a többség részéről. Azt mondják, hogy nem mint képviselő cselekedett Nessi. A képviselő mindig képviselő, első sorban népképviselő, csak azután gróf, báró, pap, ügyvéd, tanár stb. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A honvédelmi miniszter is első sorban népképviselő, csak azután katonaság csak azután jön a többi. (Derűltség.) Nemcsak akkor alkalmazandó a mentelmi jog, ha a képviselő cselekedett, hanem akkor is, ha a képviselő nem cselekszik, hanem cselekszik más, vagy valamelyik hatóság. Ilyen esetekben is előfordulhat az immunitás megsértése.

Ujabb csel.

Egy mentelmi jog megsértési esetet akar bejelenteni. Egy levelet olvas fel, melyet Bakó József képviselőhöz intéztek. Ebben a „Balatoni halászlát részvényszerűség” elnöke és részvényese felszólítja Bakót, hogy az „Egyetértés”-ben cáfolja meg azt, amit a Házban mondott, hogy rossz forrásból merítette anyagát, mert különben megtorlással gondoskodnak. Hol van törvény, mely ezt a minősíthetetlen eljárást megtorolná? Bejelent ezt az esetet az elnöknek, mint a mentelmi jog megsértését. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A hadsereg.

A mi hadseregünk nem nemzeti hadsereg, annál inkább meg kell óvni a törvényhozó függetlenségét. Ellenességes indulatot, megalázó kicsinylést tanusítanak a hadsereg részéről a nemzettel szemben. A nemzetnek nálunk semmi befolyása nincs a hadseregre, még abban az esetben sem, ha a fejedelem valami alkotmányellenes cselekedetet követne el. (Zaj.) Annál inkább kötelessége a törvényhozásnak minden tagját, különösen a népképviselőt megvédeni a katonaság tulkapásaival szemben. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Senkitől nem félti egy képviselő függetlenségét, mint a hadseregtől. A jövőre nézve kell megállapítani az immunitás megsértését. A mai eset csak kezdet, de jöhetnek szomorú idők, mikor a hadsereg nagyon is ki fogja használni hatalmát, Tudja, hogy katonák megbánták már, hogy az eljárást megindították, szeretnék vissza is vonulni, ha lehetne. Azt is tudja, hogy Nessit fel fogják menteni. De nem erre az esetre csak hanem a jövőre nézve akarja ezt a kérdést tisztázni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A képviselőt még be sem volna szabad hívni szolgálattételre.

Határozati javaslat.

Mondja ki a Ház, hogy a honvédkerületi parancsnokság azon cselekménye által, amelyről Nessi Pál orsz. képviselő ellen a képviselőház engedelmé nélkül katonai becsületbírósi eljárást indított, a képviselőnek mentelmi jogát megsértette.

Ezzel kapcsolatosan utasítatik a kormány, hogy a netalán szükséges megtorló lépéseket tegye meg és erről a Háznak jelentést tegyen.

Becsületünkre fogadjuk.

Az a kérdés továbbá, hogy szabad-e a katonaságnak egy nem az ő státusába tartozó egyén ellen eljárást indítani. Nem tartozik hatáskörébe s így a mentelmi jog föl sem volna függeszthető. Idézi azokat a törvényeket, melyek szerint katonai hatóság polgár-ember ellen el nem járhat.

Idézi a honvédelmi miniszternek a 89-iki véderő vitáról elmondott beszédéből, amely csak megerősíti e törvényben kifejezésre jutott álláspontot. Ha nem tekintették képviselőnek, mikor Nessi Kolozsvártot járt, — ami pedig lehetetlen — katonának még kevésbé tekinthették, tehát a katonaság nem is indíthat eljárást. Egyik lapban egy kérdést intéztek hozzá, hogy igaz-e az, hogy a függetlenségi párt Széll Kálmán kezében van. Akkor nem felelt rá, de most megfelelt rá. Igenis kezében van ...

Széll Kálmán miniszterelnök: No erre kíváncsi vagyok!

Barabás Béla: ... mert ha ebben az esetben kiadja Nessit, akkor ezental nem a Ház fogja kiadni a képviselőket, hanem a többség fogja kiadni a kisebbség tagjait. A

Gotterhalte miatt indítottak eljárást. Gyerekkorában egyszer azt mondta az apjának, hogy neki nagyon tetszik egy nótá. A Gotterhalte volt az. Akkor apja azt mondja, hogy valahányszor ezt a nótát hallja, mindig egy fátöl lebbenjen fel, mely mögött az aradi akasztófát, Bathyány véres holtteste sárgafekete gyászpompában látható. Valahányszor huzzák ezt a gyűlöletes, szemtelen nótát, fel-lebben ez a fátöl s a vér arcába szökik. (Tetszés a szélsőbaloldalon.) Kérni a honvédelmi minisztert, hogy tudja-e a király, hogy ennek a szemtelen nótának a huzása mily érzelmeket kelt a magyarban.

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy válogassa meg kifejezéseit.

Barabás Béla: Meri állítani, hogy a király nem tudja. **Becsületünkre fogadjuk, hogy a király jelenlétében tüntetni fogunk ellene.**

Elnök: A királyt és a tüntetést itt a Házban egybekapcsolni nem lehet. (Zaj.)

Barabás Béla: Azt akarja, hogy a király ebből megtudja, micsoda érzelmeket kelt a Gotterhalte a magyar emberben. Ajánlja határozati javaslatának elfogadását. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Felelet Ákosfalvi ur „Észrevételei”-re.

Kolozsvár, nov. 24.

Kedves Uram!

Önt a műlekedés bántja. Igaza van. Nincs bántóbb valami ennél. Beszédek bizonyossága szerint azonban én lelkesedtem és lelkesedem a Krisztus tiszta evangéliumáért, a reformációért mely a Krisztus tiszta evangéliumát ismét uralomra juttatta, a vallást az élet kincsévé, áldásává, menyeyi zománczává tette. A reformációért, melynek hivatása, hogy kibontsa a lélek szárnyait, kifejtse minden meereit. A reformációért, mely merész idealismus zászlaját tűzte ki és a lélek szabadságát, szentségét írta e zászlóra. Hogy ez a nem műlekedés, nem nehéz eldönteni annak, ki pápaszem nélkül vizsgálja a dolgokat.

2. Ön azt állítja, hogy a művészi érzék nem zárja ki a vallásosságot. Kedves, jó Uram, én ellenkezőt nem mondtam; Isten ments, hogy ilyen elemi tévedésbe essem. De ne zavarjuk a fogalmakat. A művészi és a vallásos érzés nem zárják ki egymást, sőt a legközelebb állanak egymáshoz, de nem involválja föltétlenül egyik a másikat. És hogy X. Leót említett munkájában nem a vallásosság vezette, az történelmi tény. A művészet ott volt s ott lesz mindig az egyházban, mint a vallásosság fölébresztésének, ébrentartásának, fejlesztésének eszköze. De az is történelmi igazság, hogy valahányszor a vallásosság megesapant, a vallásos érzés elmosódott, a vallásos kedély megüresedett, az egyház mindannyiszor futott új eszközök után, segítségül hívta a művészetet, szép templomokat építtetett, tüntetéseket rendezett, hogy visszaédesgesse ezek által magához az embereket. Ezt a jelenséget megtaláljuk a pogány vallásokban, a katolikus egyházban és megtaláljuk mindenik egyházban. Ezt a jelenséget látom én a reformáció születésekor.

3. A mi a bűnbocsátó czédulákat illeti, igaz hogy az a nagy hazugság volt, a vallásos lélek meghazudtolása, de hogy megtörtént, sajnos eltagadni nem lehet. Nekünk nincs olyan könyvünk, mint ama „Történelmi Hazugságok” könyve, melybe a nekünk nem kedves dolgokat eltemessük.

4. A tudomány virágzott kedves jó Uram, de a népoktatás nem. Mert a tudomány művelése és népszerűsítése nem egy és elválaszthatatlan. A ki a művelődés történetét ismeri, el nem tagadhatja, hogy a népoktatást a reformáció teremtette meg, az édes anyanyelvet a reformatio juttatta jogaiba. A reformatio választotta fegyvereit a tanítást, a szót és a tollat és a reformatiótól vette át ezeket a katolikusizmust.

5. Nem tudom, hogy Ön a „revolver zs.....k” alatt a nagy felfedezőket, a nagy filozofusokat, avagy éppen XIII. Leo pápa őszentségét érti-e, kiknek könyvei az Index-be kerültek? Így bizony, a szabad szellem Index-be kerül, még ha Givacchino Pecci perugiai érsektől (ma XIII. Leo pápa) röpben is ki. A szent Szűz sentséges véroról ír a könyvet 1874-ben, melyet 1875-ben már besoroztak a tiltott könyvek közé.

A mi pedig a kath-egyház örködését és munkálkodását illeti; abból én nem akarok semmit levonni. Én azt állítottam s úgy hiszem, nem oklaptalanul, hogy a reformatio születésekor voltak kóros tünetek, melyeknek meggyógyítása szükségessé tette egy új intézmény létesülését. Adja Isten, hogy ha egy véleményre nem is juthatunk, hezet fogva küzdhecssünk ezen lelki nyavalyák ellen.

6. A reformatio immár olyan történelmi jelenség, hogy annak megítélésére nem valakinek a sympathiája vagy antipathiája, hanem csak a történelem jogosult. Itéljenek felettünk azok, kiket lelkiileg, testileg szabaddá tett, kik előtt a fejlődés útját megnyitotta.

7. Igenis, jó Uram, kedves tanítványaimmal találkozni akarok abban a táborban, a mely kivívja a tiszta, egyszerű vallásnak, a szeretet vallásának győzelmét; annak a vallásnak, a mely lélek és igazság, Istennel való életközösség. Ez a mely tábor kivívja e nemzet, ez édes magyar nemzet diadalát; mikor e nép szabad és boldog

lesz, mikor e hazában egy nyelvet beszélünk, egy czél lesz. Tisztelt, jó Uram, ha Ön is ott lesz ebben a táborban, tiszta örömmel hajtom meg Ön előtt zászlómat.

Békességgel velünk!

Bíró Sándor.

Kossuth Ferencz Kolozsvárt.

Kolozsvár, nov. 24.

Az „Ellenzék” olvasó közönsége a lap közléseiből már értesült arról, hogy a kolozsvári függetlenségi és 48-as Kossuth-párt szervezkedő gyűlést tartott s arra meghívták Kossuth Ferencet, a párt vezérét is, a ki meg is ígérte a megjelenését, s tegnapelőtt délután néhány képviselő társa kíséretében tényleg meg is érkezett Kolozsvárra s a tegnap tartott pártgyűlésen részt is vett.

Ezekről az alábbi tudósításokban számolunk be.

Előlékszületek.

A Kossuth-párt szervező bizottsága már napok óta nagy buzgóságot fejtett ki, hogy a pártvezér fogadtatását és a gyűlést kellő képpen előkészítse.

A külvárosi földeszek köréből bandériumot szerveztek. Ezeknek gyűlekezési helyül a Biasini féle szálló udvarát jelölték ki. Szombaton már kora délután csapatokként jelent meg a nemzetiségű karszalagos és árvalány hajjal díszített fővegyűjtő földeszek, kiknek száma csakhamar hatvanra szaporodott fel.

A szálló udvarán folyó szervezkedést folyton nagy közönség nézte, s a szállóhoz vezető utcákban is nagy tömegek lepték el.

Jóval négy óra után indult meg a menet a vasuti pályaház felé. Elöl mentek a bandérium tagjai, kiket Szabó József vezetett, kezében nemzeti zászlót lobogtatva. Utánuk haladt a tüzöltő zenekar, mely az egész uton indulókat játszott, őket követték kocsikon a szervező bizottság tagjai. A menetet mindenütt nagy közönség nézte.

Megérkezés és bevonulás.

Mire a menet a pályaházhoz érkezett, azt már ezrével lepte el a kíváncsi közönség, mely érdeklődéssel szemlélte a bandérium elhelyezkedését. A szervező bizottság tagjai a perronon foglaltak helyet várva a vonat megérkezésére.

A személyi vonat a redes időben 4 óra 42 perczkor robotott be a pályaudvarra.

Mindenki kíváncsian tekintett a vonatra, hogy melyik kocsiból száll ki Kossuth Ferencz.

Kevés vártatva riadó éljenzés hangzik fel. A közönség megpillantja a kocsiból kilépő Kossuthot, a kivel együtt érkeztek meg Beddhi János, Lengyel Zoltán, dr. Vertán Endre, Pozsgai Miklós, Rigó Ferencz és Ráth Endre orsz. képviselők, kik elé a szervező bizottság részéről dr. Pap József ügyvéd, lapszerkesztő Nagyvárdig utazott.

A perczekig tartó éljenzés elszűnté után Kecskeméti István theologiai professzor lépett a pártvezér és kísérete elé, s nagyhatású beszéddel üdvözölte őket, s főleg Kossuthot, mint édes apja politikai hagyományainak letéteményessét, s felkérte, hogy vegyen részt a kolozsvári függetlenségi párt szervezkedő gyűlésén.

Riadó éljenzés hangzott fel a szónok beszéde után, melyre Kossuth Ferencz nagy érdeklődéssel között választott kijelentve, hogy készséggel és örömmel jött Kolozsvárra, mint olyan városba, a hol a független érzelmi polgárok híven ápolják a nemzeti hagyományokat.

Ő maga, ugymond, és elvtársai el vannak tőkélve a nemzet igaz jogainak megvédésére és készséggel lobogtatják meg Kolozsvárt is azt a zászlót, mely alá a nemzet függetlenségének kivívásáért való harczára kész hazafiak seregelnek. Reményét fejezi ki az iránt, hogy győzni is fog az eszme. Köszöni a lelkes fogadtatást, s kérte a hi-vet, hogy egymás meggyőződéséért tisztelve vezessék diadalra az igaz ügyet.

Frenetikus éljenzés volt a válasz a pártvezér lelkes beszédjére, mely alig akart elszűnni.

Ezután Kossuth Kecskeméti pártelnökkel a kijáratnál várakozó négyfogatu kocsiba ült, s megindult a menet a városba.

Elöl mentek banderisták, utánuk hosszú kocsisorban a vendég képviselők és a szervező-bizottság tagjai. A menetet a Ferencz József uton, a Wesselényi Miklós és Kossuth Lajos-utczákon át folytonos éljenzés és hazafias dalok éneklése mellett mindenütt sok ezernyi közönség élénk érdeklődése között haladt az ev. ref. theologiai fakultás épületéig, a hol Kossuth Ferencz Kecskeméti tanár vendégeként megszállott.

Az épület körül nagy közönség foglalt állást. Mikor Kossuth riadó éljenzés között kiszállott a kocsiból László Gyula theologus az ifjuság nevében intézett hozzá szép

és lelkes beszédet, melyre Kossuth igen melegen válaszolt megköszönve az ifjúság szeretetteljes ragaszkodását a személyes és lelkesedését az ügy iránt és biztatta őket, hogy lelkesedésüket vigyék át az életbe is mint felöltött polgárok küzdjenek a nemzet igaz jogai és szabadságáért.

Majd a bandérium tagjaihoz fordult, s nekik is megköszönte a részvételüket s biztította a kitartásra. Kossuth beszéde általános hatást gyakorolt, percekig éljeneztek, mely után Kossuth lakására tért.

Lampionos menet.

Kossuth Ferencz tiszteletére este 7 óra körül lampionos menetet rendeztek, melynek tagjai a Biásini szálló udvarán szervezkedtek s népezenk kisérrellet vonultak le a theologiai épülethez utközben Ne sirj ne sirj Kossuth Lajos, a Szózat és Kossuth Lajos azt izente — hazafias dalokat énekeltek. Az érdekes és impozáns menetet mindenütt nagy számu érdeklődő közönség kísérte. Mikor a menetet a Kossuth lakása elé érkezett felzendült a Hymnus a tömeg ajkán s megjelent riadó éljenzés közt Kossuth lakása ablakában. A pártvezért e helyen Megyaszai Mihály theologiai növendék üdvözölte csinos beszéddel, melyre Kossuth nagy érdeklődés között és igen lelkes hangon válaszolt biztositva az ifjúságot, hogy mindenben velük érez és nemes törekvéseikben támogatni fogja, kérte ismét az ifjúságot, hogy tömörüljenek a függetlenségi zászló körül, s ha tette kerül a sor, ifjú lelkek egész hevével vegyenek részt a küzdelemben. Percekig tartó éljenzésben tört ki a közönség a háttas beszéd után.

Ismerkedési estély.

A Biásini-szálló éttermében szombaton este 8 óra után rendezett ismerkedési estélyen jelentek meg a vendég képviselők és a párt sok tagja.

Kossuth Ferenczet megjelenésekor riadó éljenzés üdvözölte a társaság.

A vacsora során az első felköszöntő Kecskenéthy István párt elnök mondta lelkes éljenzés közt köszönve fel Kossuth Ferenczet, a ki mindjárt szólásra is állott és a társaság általános érdeklődése mellett és zajos tapsai között nagy figyelmet keltő felköszöntő mondott, melyet így vezetett be:

„Tisztelt Barátain! Én messze földön tanultam meg édes hazámat szeretni. Olyan mestertől tanultam azt, a ki a mesterek mestere volt. Ő tőle tanultam meg azt, hogy e szeretetnek önzetlennek kell lenni és hogy midőn édes hazánkért élni és halmi kisérek vagyunk, ezért elismerést ne követeljünk, ne várjunk, mert sokszor megtörténik az, hogy elismerés helyett sárral dobálnak. De midőn ezt tanultam, hogyha van mégis jutalom, melyért érdemes vágyódni és a melyet egy olyan ember is elfogadhat hálával, aki azt a nevet viseli, amit én öröklöttem, ez a jutalom honfitársaink szeretete. Mást nem is adhat a magyar haza nekem, mást nem is fogadnék el soha, deha a szeretet megadják, ezt hálával fogadom.”

Majd vázolta életének történetét s elmondta, hogy mikor édesapja elhalt köteleseinek ismerte visszatérni a hazába, s a Kossuth Lajos politikai programját valló párt élén küzdeni a nemzet függetlenségéért.

„Hazajöttem — ugymond — azzal az eltökélt szándékkal, hogy bár hasonlatlanul kevesebb tehetséggel, de ép oly hazaszeretettel küzdök a magyar haza függetlenségéért, mint a hogy atyám küzdött. (Zajos éljenzés.) Mégis mihelyt hazajöttem azzal

vádoltak engem, hogy a szereplési viszkoeg vezet engem, ki évtizedekig teljesen visszavonulva ültem — pedig szerepelhettem volna egész életemben.

Talán ma is a városban némelyek szívében az a hit él, hogy szerepelni jöttem ide. (Nem áll.)

T. barátain! Épp oly kevéssé szereplési vágy vezetett ide Kolozsvárra, mint a mily kevéssé szereplési vágy vezetett vissza édes hazámba.

Az vezetett engem Kolozsvárra, hogy jelenlétemmel megerősítem azokat, kik nem estek kétségbe a haza sorsa felett, kik látnak a nagy sötétségben is, a mely most uralkodik s a kik erőt éreznek karjaikban, ámbár a mostani nemzedék bágyadt és kétkedő.

Az a vágy vezetett ide, hogy biztatok, reméljete, tömörüljete körülöttünk, körülöttem, testvéretek körül, ki 44 évig volt a külföldön és mégis magyar tudott maradni; kinek ritkán volt alkalma magyarul beszélni és csak is akkor, a mikor atyámat látogatam — azért mégsem felejtettem el magyarul beszélni, sem magyarul érezni.

Lelkes éljenzésektől gyakran megszakított felköszöntője végén arra buzdította a pártíveket, hogy egyesüljenek a függetlenségi zászló alatt és segítsék diadalra a nemzeti ügyet. Percekig éljeneztek és tapsoltak Kossuthot.

Az éljenzés elszűnté után dr. Pap József ügyvéd hatásos beszédében felköszöntötte a vendég képviselőket, kiknek nevében Bedőházy János válaszolt s poharát Kolozsvár polgáraitra ültette.

Felköszöntőket mondtak még Rigó Ferencz képviselő a független polgároknak, Pozsgai Miklós képviselő szintén a polgároknak. Lengyel Zoltán képviselő Kecskenéthy pártelnökre. Ráth Endre képviselő az eszme diadalra. Dr. Váradai Aurél ügyvéd Rigó Ferenczre. Kecskenéthy István Kossuth Ferenczre. Gombos Ferencz dr. Sebess Dénesre. Ábrahám Antal Kossuthra. Kossuth Ferencz Kolozsvár városára. stb.

A társaság a késő éjjeli órákig volt együtt.

A szervező gyűlés.

A pártszervezkedő gyűlést vasárnap délelőtt 10 órakor tartották meg a városi vigadó nagyertermében, mely jóval a gyűlés ideje előtt szorongásig megtelt érdeklődő közönséggel, úgy hogy még az előszobákban is nagy tömegek tartózkodtak, s onnan hallgatták a szónokok beszédjeit.

A gyűlést a megjelentek nagy érdeklődése között Ábrahám Antal ügyvéd, a szervező bizottság elnöke üytította meg, melynek során a párt elnökének általános helyeslés és éljenzés között Kecskenéthy István theologiai professzor hozta javaslatba, a ki a gyűlés egyhangulag meg is választott pártelnöknek. Ugyancsak Ábrahám Antal javaslatára Tanács József vezetése alatt háromtagú küldöttség ment Kossuth Ferencz után a gyűlésre való meghívása végett.

Mig a küldöttség oda járt, Kecskenéthy pártelnök tartott nagy figyelemmel hallgatott tartalmas beszédet, melyben a független Magyarország jogait vázolta, kárhoztatta a szabadelvű párt politikáját, mely csak szerencsétlenséget hoz a nemzetre. Igéretet tett, hogy a párt ügyét hiven és buzgóssággal fogja szolgálni. Sűrű éljenzés hangzott fel a beszéde után, melyet követőleg a szervező-bizottság ajánlata alapján

megválasztották a párt alelnökeit, jegyzőit és a kerületi elnököket valamint a százaz bizottság tagjait.

Az új pártelnök javaslata alapján Ábrahám Antal a párt tiszteletű elnökének választották meg.

Kevés vártatva megjelent a teremben a küldöttség élén Kossuth Ferencz képviselő társával együtt.

Percekig tartó riadó éljenzés és taps között foglalta el helyét az emelvényen s tartotta meg zajos helyeslés és tapsokkal gyakran félbeszakított beszédjét.

Beszédjének befejező része, mely igen nagy hatást keltett így szólt:

„Ime t. uraim e pár szóval is már kimutattam azt, hogy nemcsak a függetlenségi pártnak áll érdekében, hogy e párt szervezkedjék és erősödjék, hanem még a kormány-pártnak is érdekében van ez. És mégis t. uraim! vannak olyanok-e városban kik rossz szemmel nézik, hogy mi szervezkedünk. Nem mi akartuk, hogy két függetlenségi párt legyen, de az természetes, hogy egy 83 tagból álló párt nem olvadhat bele egy 8—10 tagból álló pártba. De ha az országgyűlést két kised párt létezik az ő saját elhatározása következtében, akkor mindegyik párt-nak, nekik is nekünk is egyaránt joga, sőt kötelessége szervezkedni. Ha van tehát valami ami teljesen érthetetlen, úgy az ellen-szenv, melylyel az országgyűlésen külön álló kis töredék. itteni képviselte a mi szervezkedésünket kiséri. Minden különálló pártnak szentséges joga a szervezkedés. É s joggal élünk és élni fogunk, élünk az egész országban, bizonyos sikerrel élünk, mert a számunk-szaporodik, erőnk gyarapszik.

Ennek a jognak a gyakorlatát vezetett — minket ide ma, engem és t. barátait. Az a cél vezetett, hogy hozzájáruljunk buzdító szavunkkal ahhoz, hogy a szétszórt porszemek, melyek itt rég léteznek, összetömörüljenek. Ha majd összetömörültek és ha a közös szeretet összerátó képesával egy nagy egésznek fognak képezni, sulyok oly nagy lesz, hogy a döntő perczben legfőbb nyomon a mérleget a függetlenség jávára.

Alig tudom elképzelni, hogy miért van az, hogy épen Kolozsvár, Erdély dicő fővárosa, annak az Erdélynek, mely lobogtatta a magyar függetlenség zászlóját sokáig, még kkkor is, midőn Magyarország már szolgáltatva volt, miért van az, hogy épen ennek az Erdélynek fővárosa legyen oly képviselő által képviselve az országgyűlésen, a kik nagyon tisztességes emberek, de nem a magyar függetlenség elvét vallják. Erdély fővárosa most azon kerületek közt van, a melyek fellesznek jövevény a történelemben, mint olyanok, a kik folyást alkuszak, elalakszák az ország jogait és mindig készek arra, hogy a hatalmat minden törekvéseiben támogassák.

Ha én kolozsvári, erdélyi lennék, én ezt tovább nem tűrném.

A mesterek mesterének oldalán, hol 49 évet töltöttem hontalanságban, megtanultam Erdély polgárait tisztelni és szeretni. Midőn hazajöttem, megdöbentem azon, hogy a függetlenségi táborban alig van erdélyi képviselő. De most az már másképp van, most már több erdélyi képviselő van a mi táborunkban. Itt vannak többen közülük ma is és elismeréssel mondhatom róluk, hogy dicősegesen teljesítik kötelességüket és becsületet hoznak az erdélyi névre a képviselőházban. Az erdélyiek önérzete követeli azt, hogy ezen érdemes erdélyi képviselők száma szaporodjék.

Szervezkedjünk tehát és legyünk erősek, mert gyenge a kormány, nem képes ellentállni Bécsnek és annyira meggyengeségekben, hogy vállalkozik az udvartartás költségei felemelésére, épen akkor, a mikor a népnek alig van betevő falatja és nem tud ellent állani annak a követelésnek sem, hogy ép akkor növeljék a katonaság létszámát és az arra vonatkozó költségeket, mikor Magyarország a legnagyobb szegénységben van. Midőn ilyen kormány vezet az ország ügyeit,

— Én a különbséget most is érzem — mondá. Ponsonby ur, hgye el nekem, hogy én ezt nagyon sajnálom! Nagyon sajnálom, hogy olyan érzelmeket táplál, melyek önmaggyi fájdalomt okoznak. Talán én is hideg vérű vagyok.

Talán nem ugyan azt a dolgot értem, amit ön, midőn szerelemről beszélek.

— De szent igaz, inkább választanám azt a szerelmet, mely a becsületet saját magának szentebbné tartja, mint azt, mely mindent feláldozza az érte.

Lehetnek olyan asszonyok akik előtt az ön becsületről való fogalma szépek látszana — de én nem tartozom azok közé. Én nem tudnék tökéletesen bízalom nélkül szeretni és hogy tudnék bízni, ha tudnám, hogy az a férfi a becsületet és egyenes önzetiséget eldobta magától?

— Ponsonby majd nem a fogait csikorgatta. Ő rettenetes komolyan vette e dolgot és az igazgatóságnak azona a fókán volt, midőn a szerelem és gyűlölet rokonok.

— Vigyázzon, hogy haragit meg! kiáltá vadul. Ha többet mond — sohasem látja többé Russellt!

— Florence elfehéredett, de nem a félelemtől. Megvillant az agyában, ha vajjon végre nem veti e le Ponsonby az álarcát?

— Ön különös fenyegetést használ! — mondá.

Van meg egyéb mondani valója? Ponsonby magához látszott térni és megfordult a sarkán.

— Talán valamelyik nap több mondanivalom lesz — válaszolá összeszorított fogat között beszélve. Jelenleg itt hagyom magat — itt hagyom, hogy gondolkozzék azokról amiket mondtam. De ismét elfogok jönni, ismét el fogok jönni!

Vigyázzon, hogy a következő alkalommal miképpen fogad el!

(Folyt. következik.)

akkor a függetlenségi pártnak kétszeres kötelessége az, hogy szervezkedjék és erősödjék. És mi, a kik soha sem tekintünk másra, mint az ország javára, Kolozsváron is haladni fogunk a hazafiság egyenre útján tiszta lelkiismerettel és felemelt fő. I. Tehát a célzt nézzük, a mit élénkébe tűzött lángoló honszeretünk, — mi nem tekintünk arra, hogy ki helyesli és ki kárhoztatja működésünket — mi csak saját lelkiismeretünkbe tekintünk, a mely azt parancsolja nekünk, hogy Kolozsvárot is helyt álljunk.

Jöjjetek ide Kolozsvár polgárai e zászló alá!

Biztosak lehettek abban, hogy ha erre a zászlóra tekintetek, mást nem fogtok látni, mint a becsület, az igaz magyar hazafiság jelvényét. Biztosak lehettek abban, hogy ezt a zászlót, az igaz hazafiság, tisztesség és becsületesség, a munkásság és józanság útján fogjuk hordozni és bár a sors keze a százados küzdelemben megtépé ezt a zászlót, de bemocskolni nem tudta.

Mi épen oly sepleptlenül fogjuk e zászlót átadni fiatalabb utódainknak, mint a milyen sepleptlenül kaptuk atyáinktól.

A magyar függetlenségi zászlóját én hordozom most uraim. Régi zászló ez, mely ránk maradt öröklő a Bocskayaktól, Bethlenektől, Rákóczyaktól, kik mind Erdély fejedelmek voltak, kövessé e zászlót. Éljen a kolozsvári új, de hatalmas függetlenségi párt. (Hosszas éljenzés.)

Kossuth után még Visontai Soma, Lengyel Zoltán, Pozsgai Miklós, Ráth Endre, Vertán Endre képviselők és dr. Deák Albert mondtak beszédet, mire a gyűlés véget ért.

Bankett.

Tegnap délután 2 órakor a Központi szálló emeleti dísztermében Kossuth Ferencz pártvezér tiszteletére díszedő volt, melyen Kossuth Ferenczen kívül megjelentek a következő országgyűlési képviselők:

Barabás Béla, Bedőházy János, Lengyel Zoltán, Nessay Pál, Ráth Endre, Rigó Ferencz, dr. Sebess Dénes, Vertán Endre és Visontai Soma. — A harmadik fogás után Kecskenéthy István tanár megkezdte a felköszöntő sorát, poharat emelvény Kossuth Ferenczre, a párt elnökére, Kossuth viszont a kolozsvári pártvezetőségre köszöntött. — A többi tiszteket a következő sorrendben mondták el: Bedőházy János Kolozsvár független polgárait, Ábrahám Antal, Hevessy József Kossuth Ferenczre, Hirsch Ödön dr. Deák Albertre, dr. Váradai Aurél Visontai Somára, Visontai Soma az ellenzéki pártok egyesülésére, Turcsányi Gyula a 48-as honvédekre, Barabás Béla Nagy Lajosra, Nagy Lajos a hazaszeretet épségben tartása és növelésére, Rigó Ferencz a kolozsvári független polgárságra, Nessay Pál Szabó József földészre, Kecskenéthy István Nessay Pálra, Szabó József Kossuth Ferenczre, Ráth Endre a középosztályra, Sebess Dénes Kossuth Ferenczre, Kossuth Ferencz a haza javára, Tompa Kálmán egy óda kíséretében Kossuth Ferenczre, dr. Váradai Aurél Beöthy Ákosra, Vertán Endre a sajtó képviselőire, Tompa Kálmán a független Magyarországra, Kecskenéthy István a magyar haza felvirágzásra, Papp József a képviselőkre, Csizhegyi Sándor Kossuth Ferenczre, Lengyel Zoltán a kolozsvári ifjúságra.

Egyleti élet.

A „Bethlen Gábor Kör” már eddig két választmányi gyűlést tartott, mely iránt mindkét ízben nagy volt az érdeklődés.

Eddig az alapszabályzat tárgyalása nyert befejezést, melyet a választmányi hozzászólás vita után alapjában elfogadott.

A holnapi választmányi gyűlésen tárgyalás alá vétetik az ügyrendtartás megállapítása, valamint az elnökség azon előterjesztése, hogy az összes protestáns közép és főiskolákhoz Bethlen Körbe alapító vagy pártoló tagokul való belépés iránt megkeresések intéztessekenek.

Folyó hó 30-án tartja a Kör első rendes közgyűlését, melyre a meghívót az elnökség a napokban teszi közzé.

Ugyancsak a közel jövőben felolvasást is fog tartani a Kör, a Theologia dísztermében. Erre vonatkozólag a választmányi szintén a holnapi választmányi gyűlésen fog határozni.

A kör mint az előjelekből látni lehet, nagyon kedvező auspiciumok alatt kezdette meg működését, mely hogy eredményes is fog lenni, efelől a jól megválasztott vezetők személye kellő garantiát nyújt.

Meghívó. A „Bethlen Kör” választmánya f. év november hó 25-én d. u. 6 órakor az ev. ref. Theologia tanácstermében (I. emelet.) Választmányi gyűlést tart, melyre a t. választmányi tagok tisztelettel meghívataknak. Tárgy: 1. Az ügyrendtartás folytatásos tárgyalása. 2. Elnöki előterjesztések. 3. Egyéb intézkedések. 4. Indítványok, interpellációk. Kolozsvár, 1902. nov. 22. Elnök helyettes dr. Bartók György, alelnök Szánthó Vitus, h. főtitkár.

A „Kolozsvári” Egyetemi Athletikai Club” holnap, kedden este 8 órakor az „Egyetemi Kör” társalgójában választmányi gyűlést tart, melyre a t. választmányi tag urakat ezúton is meghívja a K. E. A. C. e. i. elnöksége. Felkéri a „Kör” estélyi rendező bizottsága mindazokat, kik tévedésből meghívót nem kaptak volna, hogy ebbeli szándékukat Szőke Sándor elnökénél (Kosuth Lajos-utca 10.) bejelenteni sziveskedjenek.

SZÍNHÁZ.

— A tékozló apa szombaton telt házat csinált, a mit úgy a darab mint az előadás megérdemelt. A remek előadást legjobban jellemzi egy jelen voltunk következő

megjegyzése: *Ugy érezzük, mintha a budapesti Nemzetiben volnánk...*

Halálos esőnd. Echeagaray, a spanyolok nagy drámaírója, kinek minden újabb műve egy-egy újabb sikert jelent, s a ki a magyar közönségnek is kedvenc drámaírója immár egy évtized óta, ismét megjelenik színházunk műsorán. „Halálos esőnd” című új drámájával. Kevés drámaíró dicsekedhetik olyan népszerűséggel színeszi körökben, mint Echeagaray, a ki nemcsak kiváló irodalmi becsü darabokat, de értékes, kitűnő szerepeket is ír. A „Halálos esőnd”-ben is briliáns szerepek vannak. Nem csoda hát, hogy színészeink nagy szeretettel és ambícióval készülnek Echeagaray darabjaira. Tővelgyi Margit és Szakács Jászák a „Halálos esőnd” vezető szerepeit, de mellettük Szentgyörgyi, Papp, Tompa, Szegő és Laczók A. is hálás szerepekhez jutottak. A darab esütőrtökön kerül nálunk bemutatásra.

Pillangó kisasszony ez a poétikus dráma szerdán kerül színpadra. Ugyancsak ez estén adják az „Egy kis vihar” című bluetett és Murgernek a budapesti Nemzeti Színházban is nagy sikerrel fölleveitett vígjátékát a „8-ik pont”-ot mind két apróságát T. Halmi Margit és Megyeri igazgató játszik.

Váljunk el! Sardo szellemes vígjátéka holnap páros számu bérleti előadásban kerül színpadra. Cyprienne szerepében T. Halmi Margittal, kinek ez egyik legkitűnőbb szerepe.

A kolozsvári ásvány és gyógyszerzappangyár üzembe helyezése.

***

Kolozsvár, november 24.

A dr. Haller Károly egyetemi tanár, miniszteri tanácsos lelkes fáradozása folytán a városunkban létesült „Kolozsvári (Heinrich József) ásvány és gyógyszerzappangyár, Macha G. betéti társaság” cégű vállalat szombaton helyezett üzembe a Monostori út 54. számú telken berendezett különleges zappangyárat.

A betéti társaság tagjai: Haller Károly dr. egyetemi tanár, min. tanácsos elnöke alatt: Marschalkó Tamás dr., Leöthe József dr. egyetemi tanár, Merza Lajos kir. tan., az Emke főpénztárnoka, Biró János bankigazgató, Széchy Ákos dr. a városi polgári fiúiskola igazgatója, Papp Ernő dr. ügyvéd, Ajtai K. Albert nyomdatulajdonos, Burger Frigyes droguista és Macha Gusztáv birtokos. Cseggyező és ügyvezető igazgató, Macha Gusztáv, műszaki igazgató: Heinrich József zappangyárat.

A gyár gépi berendezésének egy része a helyi Junász Lajos vasöntődjé és gépgyárában készült, míg a különlegesebb gépek más hazai gyároktól szerettek be. A gyár többféle orvosi szaktékintéyek által elismert hatású Heinrich-féle gyógy-ásvány-, pipere- stb. zappanokat termel, a mely, creolin, neutrál, szent László, sublimált, resorcin, továbbá higiénia ásvány, irodai, borotválkozó stb. zappan elvevés alatt kerülnek forgalomba. A gyógyszerzappanok hatásáról, azok kitűnőségéről egész halmaz elismerés és bizonyítvány áll rendelkezésre a legtekintélyesebb orvosok és tanárok által kiállitva.

A Heinrich-féle gyógyszerzappanok az orvosok körében kiválóan kedveltek, legnevezetesebb egyetemi tanáraink és gyakorló orvosaink előszeretettel használják és szívesen ajánlják betegeiknek, a Karolina országos kórház, a tudományos egyetem sebészeti, nőgyógyászati, bőrgyógyászati stb. osztályain elsősorban a Heinrich-féle szent László, creolin, neutrál, sublimált, kén, resorcin stb. zappanok vannak használatban.

A gyár műszaki igazgatójának újabb sikerült egy olyan zappan összetételt fedezni fel, a melyet sikerrel vél a szarvas-marhák száj- és körömfájásának gyógykezelésénél használnak. Találománya most van a tud egyetemen vegyvizsgálat alá véve. Ha sikerült Heinrichnek a mindinkább gyakorban fellépő ragályos száj és körömfájás gyógykezelésének sikeres előmozdításához zappant találnia fel, bizonyára gazdáközönségünknek találományaival jelentékeny szolgálatot tesz és tevékenységért hálával adózhatunk neki.

A köztapasztalat megerősíti bennünk azt a meggyőződést, hogy az ilyen kitűnő hazai találománya zappantermekek termelésére és forgalomba hozatalára alakult vállalat már önértékénél, szükségszerű voltánál fogva is sikerrel fog működni és azt a sok osztrák és külföldi zappant, a melylyel sajnos még mindig túlságosan elvagyunk halmozva, eredménytelenül fogja piacainkról kiszorítani. Csak hogy ez óhajtott cél elérésében nem elég a zappantermekek jóságára bízni s a vállalatot közönségesen magára hagyni; hanem feltétlenül szükséges, hogy a fogyasztó közönség s elsősorban a közvetlő kereskedelem vegye hazafias támogatás alá a most megindult szép reményűnek kecsegtető vállalatot, a melyben hazai és elsősorban helyi szülöttet támogat.

Midőn ezen vállalatot a gyár üzembe helyezésének napján melegen üdvözöltük az alapítók fáradozásaira a legszebb sikert kívánjuk és egyuttal bizalommal hívjuk fel arra az érdekeltek figyelmét.

„Carte de aur.”

++++

— Esküdtészi tárgyalás. —

Pacatianu V. Tódr a szebenmegyei gör. kel. egyházi közlöny szerkesztője folyó évben egy testes kötetet írt, melyben a legvehemensebb támadásokat intézi a magyar állameszme ellen. Elferdített, rosszakaratú történeti tények alapján állva csak úgy szórja rágalmaikat, a legtehetetlenebb vádakkal illeti a magyar nemzetet, mely mindmég az oláh „nemzet” megsemmisítésére

TÁRCZA.

LADY VALE.

Angolból fordította: AMICA.

(Folytatás.)

(61.)

XIX.

Ponsonby majdnem indulatosan beszélt; de a leány zavarodás nélkül találkozott a tekintetével, ámbár e kérdések által meg volt lepetve.

— Ponsonby ur, én nem tudom, hogy ön mindezeket miért mondja nekem! — kezdé; de Ponsonby félbeszakította és hevesen folytató —

— Nem? — mert kegyed egyedül csak ő reá gondol — csak ő reá! Egy gondolatra sem érdemeszt mást, ha bár annak a szíve lassan megszakad!

— Ponsonby ur — mondá Florence szelid méltósággal — kérem ne gondoljon engem, a mások szenvedése iránt közönyösnek! Én nem kívánom, hogy én miattam valaki szenvedjen. De — de a női szívet nem lehet tetszés szerint adni vagy visszavenni.

— A férfi szívet sem! — válaszolá Ponsonby rekedtes hangon Florence, hallgatva ide — én szerettem magat az első pillanat óta midőn megláttam. Először én magam sem akartam elhinni.

Azt gondoltam, hogy egy vagyonos leánynyal való házassággal megrogázt anyagi helyzetemet helyre hozhatom. Még lady Valera is gondoltam, de hamar beláttam — hogy akár a holdat kívánjam.

Ekkor feledni próbáltam, de nem tudtam. Egy víziótól sohasem tudtam szabadulni. Én nem törődöm azzal, hogy kegyednek nincs vagyon — én azt szeretni fogok a kegyed számára.

— Én nem gondolok semmivel csak

azzal, hogy szeretem magat, szeretem olyan szerelemmel a milyent egy férfi sem fog érezni soha.

Kegyed Vale Russellre gondol — egy olyan ember a milyen ő, mit tud a szerelemről — egy olyan ember, aki azt az érzést melyet azon a néven nem nevezni, a becsület számalas skrupulusért kész volna feláldozni.

Hát, szerelem az? Nem — ezerszer — nem!

A szerelem minden egyebet — becsületet, ösztinteséget, minden egyes akadályt, mely közte és célja között áll a szelek szárnyára bocsát! A szerelem emésztő tűz, mely mindent feléget maga előtt, Florence én ilyen szerelemmel szeretem magat a férfi így szeret.

— Vale Russell gyermek — én is szerettem őt — kegyed tudja, hogy szerettem. De ő nem tud szeretni! Az ő vére sokkal hidegebben folyik az ereiben.

— Ó álmodozik arról a vízióról és azt gondolja, hogy az a szerelem. — Szerelem!

Ö sohasem volt és sohasem lesz szerelmes! Florence — Florence, nem érzi a különbséget?

— Nem volt szándékomban mindezeket elmondani, nem volt szándékomban a kegyed aggodalmának és nyugtalanságának az időjében magamat kegyedre elvitatni, de ha jogot ad nekem arra, hogy eróslatjam — meg fogom tanítani — hogy mi a szerelem.

Érezni fogja a különbséget ah, igen, érezni fogja! Meg fogom magának mutatni, hogy mi a szerelem és mi tud lenni.

Szemei égtek légzése nehezen és gyorsan jött — volt valami rettenetes a kinézésében és a legtöbbször nélt volna tőle.

De Florence nem félt. Szíve sebesebben dobogott, de félelem nélkül állott előtte és nyugodt komoly tekintete bátran találkozott az ő indulatos tekintetével.

OMEGA.

SZEPESVÁRI ALADÁR

tört. Sorral-sorra rágalom, a történelmi tények elferdítése könyv; lázi gyűlöletet szít, minden ellen a mi magyar. Az igaz, hogy sok körültekintéssel teszi ezt a szerző a meny-nyben legigaztalanabb vádjait obscurus, kritikátlan historiai művekből szedegette, de tüzeskedő subjektív érzéseit nem tudta elnyomni, s idéző jelek közé tett fordításait compiliátói lázító szavakkal kísérté, melyek ríktó bizonyosságot tesznek a szerző magyar-faló mivoltáról. Ezt a galád vádakkal telt, mélyezők könyvet aztán szétszórta az erdélyi oláhság között; adtak pénzért, ingyen, sőt ráküldték minden oláh nevű ember nyakára. Szegény oláh dászkálok, pópák mohó gyönyörűséggel olvasták a mérge-skedő könyvet, s terjesztették fölül teltöl-leg; mindaddig míg az ügyészség rá nem tette kezét a lázító munkára, s annak egyes példányait el nem kobozta. Lelkiismeret-nen sáfárdokasáról ma adott számot Pa-catianu ur, ki ezzel a munkájával a legtel-i-véreb oláh agitátorok közé küzdötté fel magát.

Kolozsvár, nov. 24.

A tárgyalás lefolyásáról különben a következőkben számolunk be:

A hírhedt „Carte de aur” (Aranykönyv) tárgyalása ma vette kezdetét a kolozsvári kir. törvényszék, mint esküdttörvényszék előtt. A padsorok zsufolóság megteltek érdeklődőkkel.

A tárgyalást Szentkereszti Zsigmond br. kuriai bíró és elnök vezette. Szavazó bírók Szász Béla és Reinhold Arthur voltak. A vádhatóságot Dániel Lajos, kir. alügyész képviselte. A védelem Bredicsán Coriolán dr., lugosi ügyvédre volt bízva. Tolmács Lehmann Róbert.

Az esküdtszék a következőkép alakult meg: Gyalui Farkas dr., Asztalos Károly, Gergely Sámuel, Gombos Ferencz, Ajtai K. Albert, Hídegh Mihály, Koleszár Lajos, Andrásowsky Lajos, Veres László, Magyar Endre, Lászlóczky Sándor, Sikó László, Babos Sándor rendes esküdtek; Szamos János dr. és Sándor Imre pót esküdtek. Az esküdtszék megalakítása és meghírtetése után az elnök felolvastatja a vádiratot. A vádirat felolvasása közel egy óráig tartott.

Eszerint: Szabdalában levő Pakatixanu V. Tódor hosszaszói (Temes m.) születésű, 50 éves, gör. kel. vallású vagyonatlan lapszerkesztő Nagyszomban a Tipographia részvénysársaság nyomdájában folyó évben „Carte de Aur sau lupte le politie nationale ale romanilor de sub corona Ungara” cím alatt nemzeti önállóságnak ellen izgató rőpiratot adott ki.

A könyv a bevezetésben röviden átme-gy a magyarok történetén egészen az erdélyi fejedelemek kialakulásáig, miközben számos rosszakaratu történeti tévedésekkel fűszerezi munkáját.

Ime egy pár idézet az ügyészség által inkriminált részekből:

„A nemzet hírhedt uniója azzal a cözélat-tal köttetett, hogy a románok megsemmisít-teszenek. — Senki sem fogja a 1848-as törvé-nyekben az egyenlőség és testvériségnek még az árnyékát sem felfedeztetni, hisz nem is lehet egyebet válni a kizárólag magyar képviselőkhöz összeállított országgyűléstől. — Kossuth (a ki maga is tót) nemzetbeli fölött bosszu-ságát az országgyűlésen öntötte ki, s azt mondá „kik ilyen pozitívkáik mernek előlőpni a tónálközbe fogja küldeni”. Valóban a ma-gyarok részéről a felizgott kedélyek lecsillapítására ez az egyedül ismert recept. — Hallgassatok meg románok dedunokai; ne osszidegtek, míg a román nemzet nincs a magyarokkal egy méltóságba emelve. — Nem érzitek a veszedelmet, hallgattok, mint egy siketnéma, mikor a halálharangot huzzák fölöttetek. — A román nem felejtette el, hogy minden baja és nyomora a magyarok Erdélybe jövetelétől származik. — Tartsd eszedben román, hogy ők korvasolták a bilincseket a kezre-dre s most megint ellenel áskálódnak. — Az unio nem volt egyébb, mint összeesküvés a nép ellen. — A magyarok a románoktól járomba vetették, földjeiktől és szabadságuk-tól daczára fogadott eskijüknek, megfosztot-ták; száradokon állt sanyargatták, őket szol-gaságban és sötét tudatlanságban tartani igyekeztek és ma is megsemmisítésükre törnek. — Tehát bátran elmondhatjuk, mi-szerint az egész idő folyamán alatt, a mióta a románok a magyarokkal együtt laknak, az ő életük nem egyéb a könnyek patakjál, egy halálnál is rosszabb és pokolnál is szere-neselembb állapotnál. — A románok az or-szág minden terhért, az ő kezeikkel táplálták őket és az ő véres verejtékeikkel hízalták őket és mégis a magyar törvények, melyek-nek az ország minden lakót egyenlően ke-lene védelmezniök, azok itélék el a romá-nokat.

A magyar iga terhe alatt meggönyedünk, de ők lassanként ébredeni kezdenek a halál ál-mából, a melybe a magyar zsarnokság őket leslyeszti!...

A vádirat felolvasása után br. Szent-kereszti Zsigmond elnök felszólítja a köz-vádlót, hogy jelentse be a bíróságnak a vá-diratban inkriminált kitételek a büntetőtör-vény, melyik szakaszában ütköznek. Dániel ügyész bejelenti, hogy az 1-től 6-ig és 8-tól 18-ig terjedő pontok a btkv. 172 §. 2 pont-jába (nemzetiségi izgatás) és a 7-től 8-ig terjedő pontok a btkv. 170 §. 1 pontjába (törvényellenes izgatás).

Következett azután a vádlottkérésének felolvasása, melyben Pacatianu a tárgyalás kiegészítése végett tanuának és szakértő-ke-nak (Jancsó Benedek, Moldován Gergely stb.) a beidőzést kéri. A kérdéshez hozzá-szóltott a vád és védelem is. A bíróság a kívánságnak nem adott helyet.

Lehman Róbert felolvassa a *Carte de aur* bevezetését.

Elnök: Elismeri, hogy ön írta a könyvet. Vádlott: Nem én írtam. Csak szemel-vényeket állítottam össze. A könyvnek én csak kiadója vagyok. Különböző szerzőknek a munkáiból szemergéltem, fordítottam olyan részeket, melyek a magyarokra vo-natkoznak.

Reinhold részleteket olvas fel az Arany könyvből, olyanokat, melyek Kossuth Lajos működésével foglalkoznak.

Elnök: Saját nézetei ezek.

Vádlott: Köteles vagyok-e a kérdésre válaszolni.

Elnök: Nem.

Vádlott: Ugy nem válaszolok.

Elnök: De az a passzus, hogy minden magyar a börtön mélyére való a vádiratban úgy van feltüntetve, mint saját véleménye. Mint mond ehhez?

A vádlott megnevezi azt a könyvet, honnan ezt átvette.

Folytatják az Aranykönyv olvasását. Az elnök több kérdést intéz, melyekre szabatosan válaszol a vádlott. Az ügyész ekkor felszólal a figyelmezteti az elnököt, hogy minden választ a védő sug Pacatia-nunak. Elnök megint az ügyvédet, hogy ezt a törvényt tiltja, s ha még egyszer előfordul akkor kénytelen lesz törvényt adta fenyelmi jogával élni. Mint törvényismerőnek kellene ezt tudnia. A vádlott és védő arca kissé elpirul, s az előbbi nem is ad választ a feltett kérdésre.

Az elnök 30 percze felfüggeszti az ülést.

Szünet után:

Elnök: Miért gyűjtött ön össze minden rosszat, a mi a magyarra vonatkozik? Ez mutatja, hogy azonosította azokkal a maga véleményét.

Vádlott hallgat.

Elnök: Van észrevétele a felolvasott részekre nézve?

Vádlott: Csak annyi, hogy az egész szöveg-szóra tett idézés...

A felolvasott inkriminált fejezetek után az elnök minden kérdésre azt feleli a vádlott, hogy ő azokat csak idézte, s az ő megjegyzései nem a jelenre vonatkoznak, hanem arra az időre, melyről szó van.

Elnök: Vagy egy olyan részt meg tud-e jelölni, hol elismerőleg nyilatkozik a magya-rokról?

Vádlott: A Magyarok Bécsben című rész. — A tolmács fordítja:

Metternich bukása a magyarok malmára hajtotta a vizet. A főrendek háza is megszavazta Kossuth feliratát. Kossuth indítványozta, hogy egy monstre küldöttést vigye a feliratot a királyhoz. Különösen Pozsonyban volt nagy a lelkesültség. Kossuth Pécsbe ment s vele mintegy 300 mágnás. Itt képviselve volt a magyar értelmiség virága. Bécsben fényesen fogadták őket. A király is. A kamaraila a magyarok ellen volt. Ennek elén Lajos főher-czog állott. A király félve a magyaroknak Bécsben tett fenyegetőzésétől Batthyány meg-bizta a felelős minisztérium megalakításával. Mondják, hogy Ferdinánd reszkéni kezdett, midőn a nagybajuszú, kardos, sujtájós magya-rok küldöttéig meglátta.

Elnök: Lám Pacatianu ur itt semmi dicséretet nem mond. Különben is ön, a mint a vádirat is mondja, a magyarok ellen izgat a mult elferdített eseményeinek leírás-ával. Nem történetet akart ön írni, hanem lázítani.

Vádlott (pattogva): Az a felfogás dolga!

Minthogy semmi okmányt felolvastatn a felek nem kívánnak elnök a bizonyítás eljárását befjezettnak jelenti.

Folyovich jegyző felolvassa az esküdtek előterjesztendő kérdéseket. Ezek megvitatása végett, s hogy a védelemnek ideje legyen megtenni megjegyzéseit a kérdésekre az elnök a tárgyalást délután 3 óráig felfüggeszti.

MINDENFÉLE.

— nov. 24.

— **Kolozsmege kérelme.** Kolozs-mege köztörvényhatósági bizottsága nevé-ben szombaton délelőtt nagy küldöttség tisz-telgett Darányi Ignác földmívelési és Láng Lajos kereskedelmi miniszternél. A küldöt-tségben voltak: gróf Bély Ákos főispán, Dózsa Endre alispán, Barcsay Domokos, Dániel Gábor, Kabós Ferenc országgyűlési képviselők, gróf Bély Kálmán, báró Bánffy Ernő, Felszeghy Ferencz, Macskássy Pál, Farkas Géza, Welits Zoltán, stb. A küldöt-tséget Dózsa Endre alispán vezette. Darányi Ignác földmívelési minisztert a magurai für-dőtelep, Láng Lajos kereskedelmi minisztert pedig a mezősegi közutak kiépítésére kér-ték. A küldöttséget a miniszterek szívesen fogadták s készséggel megígérték a kérelem támogatását.

— **Kossuth Ferencz elutazása.** Kossuth Ferencz orsz. képviselő, a ki tegnap részt vett a kolozsvári függetlenségi Kos-suth párt szervező gyűlésén tegnap éjjel a 11 órai gyorsvonattal elutazott Kolozsvárról dr. Sebess Dénes, Rigó Ferencz, Nessay Pál és Ráth Endre képviselők társaságában. Kos-suth Ferencz és társait a párt sok tagja kísérte ki az indóházhoz, a kiktől igen szívé-lyesen vett búcsut.

— **A Kossuth asztal társaság Kossuth Ferencznél.** A Kolozsvár időzött Kossuth Ferencz orsz. képviselőt tegnap dé-lelőtt Turesányi Gyula elnök vezetése alatt a Kossuth asztaltársaság több tagból álló küldöttsége kereste fel, kiknek nevében Turcsá-nyi elnök üdvözölte. Kossuth az üdvözlő be-szédre igen melegen válaszolt s megköszönte a róla való megemlékezést.

— **Pleps Ferencz kir. főügyész.** A király a pécsi kir. táblánál működő kir. fő-ügyészséghez Pleps Ferencz marosvásárhe-lyi kir. táblai bírót kir. főügyésznek nevezte ki. Kolozsvár bírói és jogász körében élén-ken emlékeznek még Pleps Ferenczre a ki a kolozsvári törvényszéknél kezdte meg a pá-lyáját s itt mint jegyző, alügyész és bíró hosszabb ideig működött. A jeles tehetségu és rokonszenves bírónak előléptetését kolozs-vári ismerősei körében is nagy örömmel fo-gadják.

— **Az Erdélyrészi Kertészeti Egye-sület** fennállásának 10 esztendeje alkalmá-v szombaton rendezett közös vacsorán igen számosan jelentek meg, hol a gazdasági és kertészeti ügyek körüli eszmecsere közben számos toaszt is hangzott el így dr. Nagy Mór helyettes polgármester dr. Lőte József egyet. tanár egyesületi elnökre, kinek remél-hető további vezetését kérte az egyesület ré-szére. Dr. Lőte dr. Nagy Nóra, Szentgyör-gyi Lajos dr. Kenyeres Balázsra, Ritter Gusztáv Bíró János pénztárnokra stb.

Ebből az alkalomból felemlítjük, hogy a kolozsvári kerttulajdonosok és szőlős ga-dák nagyobb figyelemre is méltathatnak ezen egyesületet, mely szük anyagi viszonyai da-czára a maga körében intensív munkát fejt ki a gyümölcsfa tenyésztés és általában a kertészet előmozdítása ügyében.

— **Felolvasás.** A Mária Dororthea-Egyesület javára a második felolvasás nov. 26-án, szerdán d. u. 5 órakor lesz a város-ház tanácstermében. Ez alkalommal Erdélyi Károly dr. a róm. kath. főgymnasium igaz-gatója szabad előadást tart: „Olvasás és mű-veltség”, czimen.

— **Eszküvő.** Szép esküvő folyt le teg-nap Kolozsvárt. Dési Lónának Dési László hidelvi ev. ref. tanító és neje Péter Anna bájós és szép fiatal leányának esküdött örök hűséget Salamon Rezső vajdahunyadi posta-és távirat tiszt. Az anyakönyvi hivatalnál d. e. 11 órakor Orbán Lajos anyakönyvve-zelő helyettes adta össze a szép ifjú párt. Tanuk voltak: Kuszko István hírlapíró és Bessenyei Boldizsár Máv tisztviselő. Délután Bessenyei Boldizsár a Ferencz József-utj ev. ref. templomba mentek. Itt Molnár Lőrincz lelkész megvas, szép beszéd kíséretében adta rájuk az áldást. Násznapgyászonyok voltak: Benedek Ilona, Bessenyei Boldizsárné és To-kaja Irma, Kuszko Istvánné. Koszorús leá-nyok: Dézsy Erzsike, Benedek Lidi, Márton Ilona kisasszonyok. A templom zsufolóság telve volt. Esküvő után a menyasszony szü-lőinek a házánál vidám lakomára gyűltek össze a vendégek. Az első felköszöntő Mol-nár Lőrincz lelkész mondotta az ifjú párra. Kuszko István a menyasszony szüleit kö-szöntötte fel. Bessenyei Boldizsár a vőlegény távol Seps-Szentgyörgyön lakó szülei-re emelt poetikus hangon tartott felköszöntő mellett poharat. A jelenlevők valamennyien aláírtak egy üdvözlő levelet, melyet az öröm szülőkhöz nyomban el is küldöttek. Azután tánczra perdült a fiatalok. A szép asszo-nyok és leányok tüllel járták egy jelesen muzsikáló műkedvelő zenekar vidám muzsi-kája mellett, a mely zenekar tagjai Boer Gergelynek voltak jeles tanítványai. A rö-gtönzött zenekar kedvetlítő muzsikája még az öreg urakat is felvillanyozta s elismeré-sülnék azzal adtak kifejezést, hogy zenéjü cizmen a protestáns szeretetház árvi kará-csonyfájára adakoztak. A szép esküvőt kö-vető kellemes mulatságnak a késő éjjeli órákban volt vége.

— **Porosztné Lukács Juliska** színháznunk volt drámai művésznője egy tör-vényszéki tárgyalás miatt, melyen mint ká-ros vett részt, ma városunkban időzött.

— **A kolozsvári honvéd lakta-nyák jökrban tartása.** Tegnapelőtt a hon-véd ezred tisztikara és a város kiküldött bi-zottságának részvételével értekezlet volt a városi mérnöki hivatalban. Az értekezlet tárgya az volt, hogy a városi és honvéd lak-tanyák meszelési, festési és apróbb javítási munkáit ne a város eszközlője házilag, ha-nem bizza azt a honvéd ezred parancsnoksá-gára, a mely az évi bérből vissza tartandó 2500 koronáért a házi erő lehető felhasználás-ával e munkákat a legkönnyebben elvég-zi. A teljesített munkákról minden évben részletes kimutatást ad a városnak, azonfelül a honvéd parancsnokság betekintést enged arra is, hogy az épület állandó jökrban tar-tásáról a város meggyőződést szerezhesen. A város ezzel egy nagy gondot vesz le a vállairól. A bizottságban Szauter Gáspár ez-redez vezetése alatt több tiszt jelent meg. Salamon Antal előadó szövegezte a pontokat melyekhez hozzászóltak a város részéről Po-czy Mihály főmérnök, Ferencz Árpád lán-lászbiztos, Debreczeni Balázs mérnök és Kus-zkó István bizottsági tag.

— **Kolozsvár város jövő évi pót-adója.** Kolozsvár város szakkbizottságai szombaton d. u. befejezték a költségvetési előirányzat tárgyalását. Az érdeklődés cse-kély volt. Benel Ferencz és Szabó Sámuel voltak jelen. Az iparosok menedékháza ré-szére megszavaztak 200 korona segélyt és a Szent Antal árvaház részére hasonló képen 200 koronát. A pótdó maradt a számvénőség előterjesztése szerint, t. i. 63 %.

— **A protestáns szeretetház árvi-ának karácsonyfája.** Tegnap este egy társaság 10 koronát adott össze a kolozsvári protestáns szeretetház árviának karácsony-fájára. A pénzt Molnár Lőrincz utján juttat-ták Horváth János igazgató kezeihez. Köves-két ezt a példát mások is. Főleg a kiknek a saját szeretetházukban nincs kinek állítsanak karácsonyfát, juttassanak egy-két koronát a protestáns árviák karácsonyfájára. Az árviák ezért szívők mélyből fognak imát mondani az adakozók boldogságáért és az ő imájakat meghallgatja az Isten.

— **Polónyi Géza újabb bírtokvá-sárlása.** Mint Nyitráról írják, Polónyi Géza, volt országgyűlési képviselő újabban ismét nagyobb bírtokot vásárolt Nyitra vármegyé-ben. 230.000 koronáért megvette ugyanis Kozsnovszky Ödön és özv. Porniczky Edéné gergelyfalusi bírtokát. Polónyinak ez már az ötödik nagyobb bírtokvásárlása a felvidéken.

— **Ölcsőbb lesz a gyógyszer.** A belügyminiszter rendeletet bocsátott ki az ország törvényhatóságaihoz a gyógyszerárak módosítása tárgyában. A gyógyszer árak és ezeknek a kiadásához szükséges edények árait egységes árban szabta meg, melyet a tényleges viszonyokhoz alkalmazott és elejét vette így a gyakori változásoknak, illetve az áremelkedésnek. Különösen az alsóbb nép-ösztályokat érinti jótékonyan ennek a nagy-fontosságú rendeletnek az életbeptetése. A hivatalos lap részletesen közli a jövő év ja-nuár hó 1-5-én napján a belügyminiszteri ren-delettel életbeptetett gyógyszerzsbaványo-ka az egyes gyógyszerekéről, mely rendelet azzal a megjegyzéssel hoz az illetékesek tudomására, hogy az ebben foglalt intézke-deket szigoruan tartásák és tartassák meg. Így tehát jövőre olcsóbb lesz a patikaszor.

— **Értesítés.** A Népegyetem f. és hó 26-án (szerdán d. u. 5 órakor a joghallgatás II. szánu tan-terében a járánygyógyászati alapján alakuló közgyűlést tart. Kérjük a komolyan érdeklődő-ke-nél nagyobb számmal való szíves megjelenést. Kolozsvár, 1902. év november 24-én. Folyovich Já-nos id. elnök h. György János id. titkár h.

Gyászrovat.

Egy derék ifjú halála.

A köztisztletben álló Molnár, Benel és Rohonczy családok sulyos csapás ére. Dr. Molnár Sándor orvosdort, aki Budapesten a

kereskedelmi minisztérium egészségügyi osz-tályában viselt hivatal, tegnap Budapesten meghalt.

A derék ifjú orvos elsősorban szülői: Molnár Sándor ügyvéd és neje Benel Berta, testvére Rohonczy Lajosné gyászolják, akik iránt város szerte nagy és általános a részvét.

Az elhunytat Kolozsvárra szállítják és esütörtökön délelőtt helyezik örök nyuga-lomra a temetői halottas házba.

Bárá Bornemissa Tivadar hunyadme-gyei nagybirtokos holttestét tegnap reggel Kolozsvárra szállították és a köztemető ha-lottas kápolnában helyezték ravatalra. A hirtelen elhunyt főurat tegnap délután 3 ó-ra-kor temették el. A gyászszertartást nagy papi segédlettel Bíró Béla apátplébános vé-gezte.

A temetésen a rokonokból kívül az er-délyi főri körök teljes számban vettek részt. Az elhunytat a köztemetőben levő esaládi sirboltban helyezték örök nyugalomra.

Az elhunyt lelki üdvéért ma délelőtt 10 órakor a kegyesrendiek templomában gyász-isteniszteletet tartottak.

Egy derék, munkás tagja a társada-lomnak halt meg. Egész életén keresztül a munkának élt s míg csak sulyos betegsége engedte, folyton dolgozott. Halálát előkelő rokonság gyászolja és mély részvétet kel-tett mindenfelé. Csaldája a következő szo-moru jelentést adta ki:

Alulírottak mély fájdalommal tudatjuk, hogy a legjobb férj, apa, testvér, vő és sógor: Vajda-hunyadi dr. *Bogdánfy Lajos* ügyvéd f. hó 22-én délután 1 órakor életé-nek 42-ik, boldog házasságának 13-ik évé-ben elhunyt. A megboldogultnak hült tete-meit f. hó 24-én délután fél 3 órakor fog-juk a róm. kath. szertartás szerint az örök nyugalomnak átadni. Lelke üdvéért pedig az engesztelő szentmise áldozat f. hó 25-én délelőtt 10 órakor fog az Egk Urának be-mutatni. Nyugodjék csendesen! Torda, 1902. november hó 22-én. özv. Bogdánfy Lajosné, szül. Retezár Irén neje: Géza és Jenő gyermekei. Bogdánfy Róza és férje Issekutz Pál; Bogdánfy Teréz és férje Csonka Lajos, Bogdánfy Vilma és férje Issekutz Gergely, Bogdánfy Mária és férje Miron Kajetan, Bogdánfy Ödön és neje az elhunyt-nak testvérei, illetőleg sógorai. Id. Retezár Gerő és neje Tutek Fanni apósa és anyósa. Ifj. Retezár Gerő és neje: Özv. Gopcsa Péterné szül. Retezár Cecil mint sógora és sógorónje.

Közzgazdaság.

Gabona-árak:

Kolozsvár, november 24.

A mai hetivásáron a gabonaárak a kö-vetkezők voltak:

	kor. fil.	kor. fil.
Buza	mmként	13 60 15 —
Rozs	"	10 20 11 60
Ó Törökbuza	"	13 40 13 60
Új Törökbuza	"	10 — 10 40
Takarmány árpa	"	10 60 11 —
Árpa jobb	"	11 60 12 —
Zab	"	10 20 10 60

értve mind m. mázsánként, vagyon áru és a helyi vasut állomásnál átvéve.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefontudósítása és sürgönylevelei.

Elhalt képviselő.

Nagyvárad, nov. 24.

Balogh László Nagyszalonta orsz. képviselője vasárnap hajnalban hosszas szenvedés után meghalt.

A király állapota.

Bécs, nov. 24.

A király állapota egyre javul. Ő felsége megint hosszabb sétát tett a schönbrunni parkban.

A tisztviselők.

Budapest, nov. 24.

A vármegyéház nagytermében teg-nap nagy számmal jöttek össze állami tisztviselők és értekezletet tartottak a tisztviselők fizetés rendezését illetőleg. Elhatározták, hogy ez ügyben feliratot intéznek a képviselőházhoz és küldött-séget menesztenek a miniszterhez.

Öngyilkosság.

Moor, nov. 24.

Szily György községi árvagyám-pénztárnok vadász fegyverével ma dél-ben agyonlőtte magát. Zilált anyagi viszonyai kergették a sirba, mert tete-mes adósárai mellett a hivatalos pénzek-hez is hozzányúlt. Edeig 400 kor. hiányt konstatáltak.

Országgyűlés.

Budapest, nov. 24.

A képviselőház mai ülésén gróf Apponyi Albert elnökölt. Bejelentette, hogy Balogh János N.-Szalonta képviselője meghalt.

Ezután Lukács László terjesztett be javaslatot. Rakovszky István szólt fel ezután s visszavonta Osztrólczyk főispánnál mondott vádjait.

Szél Kálmán örvend, hogy Ra-kovszky ilyen loyálisan járt el.

Kijelenti, hogy a vizsgálót többi tisztviselők ellen a legszigorubban haj-tatja végre.

Ezután következett a napirend: a mentelmi bizottság jelentésének tár-gyalása.

Ballagi Géza kormánypárti volt az első szónok. Erősen védte a bizottsági jelentést és Plósz miniszter okoskodá-sait, de minden hatás nélkül.

Sehogysem tudta meggyőzni a baloldalt, de még pártjának is igen sok tagját, hogy a mentelmi jog nincsen megsérte.

Heves közbeszólások között fejte-gette, hogy Bihar altábornagy ellen nem lehet semmit tenni, mert a men-telmi jog ellen absolute nem vétett.

Dehogy nem! — kiáltják balfelől.

Majd arról beszél, hogy ez nem párt kérdés.

Ha nem az, kiáltják balfelől, fo-gadja el a mi javaslatunkat.

Ballagi beszéde után nagy érdek-lődés mellett Kubik Béla szólt fel s nagy hatással bizonyította be, hogy a mentelmi jog ebben az esetben igenis meg van sérte s nem lehet túrni, hogy a katonaság a képviselőházzal is paczkázzék.

Helyeslés a baloldalon.

Majd kijelenti, hogy egészen a tuloldalról, a kormánypárttól több képviselő úgy nyilatko-zott a folyosón, hogy ha ők be-szélésének, ők is annak adná-nak kifejezést, hogy ebben az esetben a mentelmi jog meg-van sérte.

Nagy zaj keletkezett erre.

Felkiáltások a jobboldalról:

Kik voltak azok?

Lázár Árpád: Ki mondta?

Olay: **Te magad is monadt.**

Kubik ezután hosszasán foglalko-zik Hodossy és Plósz beszédjeivel.

Végül kijelenti, hogy Kossuth ha-tározati javaslatát fogadja el.

Beöthy Ákos kijelenti, hogy a kér-désnél a függetlenségi párt álláspontján áll, 30 óv óta tagja a képviselőháznak.

Felszólalásában mindig a tárgyla-gosság vezette. A Hodossy szavain cso-dálkozik.

Ő is abba a nyavalyába esett, mely hazánkban a szoldateszka támo-gatását tűzi ki czálul.

Fehérváry báró honvédelmi minisz-terről elismeri, hogy mint ember, gent-leman, de mint politikus nagyon rossz.

Rossz főleg hazánk és nemzetiük érdekei szempontjából. (Helyeslés a szél-sőbalon.)

1159-1902.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a Kolozsvár városi kir. járásbíró 1901. V. I. 630/5. számú végzése következtében Dr. Ferencz József ügyvéd által képviselt ifj. Tabakovits Sándorné javára Zsigmond Ferencz ellen 92 kor. 62 fill. s jár. erejéig 1902. évi Julius hó 15-én fogatott kiélégítési végrehajtás után lefoglalt és 820 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m. butor zongora nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár városi kir. járásbíró 1901. évi V. I. 772/2. számú végzése folytán 92 kor. 62 fill. tökéltetés és eddig összesen 41 kor-ban bíróság már megállapított költségek erejéig Kolozsvárt Farkas-u. 12. sz. alatt alperes lakásán leendő eszközésére 1902. évi november hó 25-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfigyelteték s azokra kiélégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt 1902. évi november hó 13. napján.

Pap Jenő,
kir. bir. végrehajtó.

Hol lehet
Ellenzéket
kapni:

Ludasi, Nagyotódsz, (Főter.)
Globus, (Főter.)
Gácsár Mari, Szentgyh-u.
Strahl Ferencz, (Bükel
utóda) Főter.
Flora Gyula, Széchenyi-tér.
Ámirás Bogdán, (Deák
Ferencz-utca.)
Benke Dezső, (Kossuth
Lajos-utca.)
Juhos László, (Egyetem-u.)
Baka József, (Árpád-utca.)
Végh Sándor, (Egyetem-u.)
Krisoffer, (Ferencz József-u.)
Schwarz, (Főter.)
Zsilinszki A. (Széchenyi-tér.)
üzletében.

10—*

Világ-Panoráma
elsőrangú műintézet
Kolozsvárt, Szentgyház-utca 3. szám.
1902. november 23-tól november 29-ig.

Versailles.
Trianon.

Uj sorozat minden vasárnap.
Mindennap nyitva (vasár- és ünnepnapokon is)
reggel 10-től 12-ig délután 2—10.

1182. 55—x. **Az igazgatóság.**

Vidám Perczek

HORY BÉLA
KÖNYVE
KAPHATÓ
AZ „ELLENZÉK”
KIADÓHIVATALÁBAN

ÁRA 2 KORONA. * ÁRA 2 KORONA.

300 darab eredeti
raczka juh
kerestetik megvételre.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **Gazdasági iroda**
(Jókai-utca 4. szám.) 785 44—50

Erdélyrészi
Ingatlan és jelzálog forgalmi és adásvételi intézet
KOLOZSVÁRT, Sétátér-utca 6. sz.

Eszközöl törlesztéses kölcsönök földbirtokra és bérházakra 10—50 év közötti időre 1000 koronától a legmagasabb összegig 4 1/2 százalékra.

Kölcsön eszközéséhez bemutatandó, a hite e- telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokívi másolat.

Levélbeli megkeresésekre azonnal vásároltatik.

Kerestetnek. Földbirtokok megvételre és bérletre.

Eladók. Nagyobb és kisebb földbirtokok, és házak.

Házasság közvetítés. Egy- a magassabb körökhöz tartozó ur egyén által szigorú titoktartás mellett.

Előjegyzésben vannak 20—200 ezer koronáig hozományul, előkelő családhoz tartozó nők.

Csim megtehető fennli intézetnél, a hol is mindennemű felvilágosítás megadatik.

Jelentkezhetnek magasabb rangú állami és magán tisztviselők, földbirtokosok, független állású urak és katona tisztiek.

1237 6—*

MATUTSEK JOZSEF

férfi-, női- és gyermek-czipész üzlete
Kolozsvár, Főterti Státus-palota 3. sz.

Ajánlja dúsán ellátott általán legjobbnak elismert

Czipő-raktárát a helyi és vidéki t. közönségnek. Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek. 910. 89—x

Bartha Miklós
Kazárföldön
— ezimű műve —

megrendelhető az „Ellenzék” kiadóhivatalában.

Ára: 2 korona.

11—*

Nagyságos asszonyom!

Tulhalmazzott áruraktáram kényszerít hogy legújabb őszi és téli újdonságaimat mélyen leszállított árakba b. figyelmébe ajánlom

Mosó bársony . . . . . mtr. 59 kr.
" mintázott . . . . . 69—82 kr.
10.000 mtr. Tennesz Flanel 17 1/2 19 kr.
Bársony flanel chiné mintás 39 kr.
200 mtr. 120 cm. széles Tiszta gyapjú Damentich és sima chottisch csikruha szövetek . . . . . 95 kr.

DÁVID ÖDÖN

gőzmosó gyára KOLOZSVÁRT.
Ferencz József-ut 86. 83. szám.

Telefonszám 495.

Telefonszám. 495.

Fióküzlet: **Unió-utca és Róza-utca sarkán.**
Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség b. figyelmét az évek óta fennálló **vegyszeri kelmefestő, ruhatisztító, ágytoll fertőtlenítő és**

gőzmosódámra felhívni.

Elvállalok mindenféle **férfi, női, és házi fehérnemű** gőzzel való mosását és vasalását a legolcsóbb árak mellett. Száladók éttermek, intézetek nagyobb mennyiségű mosását megfelelő árkedvezményben részesítenek.

A vizgázal való mosás a fehérneműt nem rontja, mert minden ártalmas anyagtól mentesen a legszébben és kíméletesebben mosódik és egyuttal fertőtleníttetik.

A helyi n. é. közönség kényelmére a mosni való ruhákért e célra berendezett kocsimon elküldök és azt elkészülte után haza is szállítom.

Videkéről beküldött munkák a leggyorsabban teljesíttetnek

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradok
Kiváló tisztelettel 1041. 16—50.

DÁVID ÖDÖN.

KOLOZSVÁRI
Takarékpénztár és Hitelbank
RESZVÉNYTARSASAG.
Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.
Irodák:
Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.
saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre vagy folyószámlára és azokat **felmondás** nélkül fizeti vissza.

Váltókat, utalványokat, checkeket és kisorsolt értékeket olcsón számítól le.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt kolozsvári házakra és földbirtokra.

Előleget ad értékpapírokra.

Értékpapírokat, érmekeket vesz és elad saját és idegen számlára.

Zálogháza (bejárat a király-utca felől) délelőtt 8—12-ig, délután pedig 3—5-ig áll a közönség rendelkezésére és előleget ad ékszerekre és ingóságokra.

Aruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezeli a betárolt árukat és azokra előleget adnak 74. 87—*

Ugyanott

The Gresham Életbiztosító Társaság
Vezérügynöksége.
Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.

Gloria selyem I. rendű minőség 60 cm. széles . . . . . 52 kr.
1 vég 23 mtr. Lánczfonal vászon . 5.65 kr.
Leszabott Flanel alsó szoknya . . 75 kr.

Mintákat ingyen és bérmentve helyben és vidékre.

Kiváló tisztelettel. 914. 37—x.

Herskovits J. Mór,
Unió-utca 6 szám.

„Ellenzék” könyvnyomda

„ELLENZÉK” politikai napilap
KIADÓHIVATALA.

Kolozsvárt,
Deák Ferencz-utca 33. szám.
Telefonszám 233.

IRODALMI MŰVEK . . . . .
FÜZETEK . . . . .
HETI LAPOK . . . . .
ISKOLAI ÉRTESÍTŐK . . . . .
RÉSZVÉNYEK . . . . .
ZÁRSZÁMADÁSOK . . . . .
TÁBLÁZATOK . . . . .
OKLEVELEK . . . . .
ÜDVÖZLŐ IRATOK . . . . .
BÁLI MEGHÍVÓK . . . . .
TÁNCZRENDEK . . . . .
KÖRLEVELEK . . . . .
SZÁMLÁK . . . . .
CZÉG KÁRTYÁK . . . . .
ÁRJEGYZÉKEK . . . . .
NÉVJEGYEK . . . . .

Ajánlja az újabb időben **gazdagon és a legmodernebb anyagokkal** dúsán felszerelt

Könyvnyomdáját,

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses külső belbecsét is emelni van hivatva; de éppen olyan csinnal és lehető jutányos árban készít mindennemű **egyszerűbb nyomtatványokat is** és ezeknek nemcsak csinos, hibátlan, hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít.